

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

СОЛОМЧУК ЛЮДМИЛА МИКОЛАЇВНА

УДК 334.78:637.5

**ІНТЕГРОВАНІ КОРПОРАТИВНІ ФОРМУВАННЯ ЗА УЧАСТЮ
М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ – 2015

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасні економічні умови в Україні характеризуються скороченням обсягів виробництва, критичним фінансово-економічним становищем виробників сільськогосподарської продукції, диспаратом цін, загостренням конкурентної боротьби між товаровиробниками. В результаті реорганізації сільськогосподарських підприємств, приватизації обслуговуючих та переробних організацій АПК порушилися раніше усталені зв'язки між сільгоспвиробниками, сферами обслуговування, переробки і реалізації продукції та утворилися численні форми господарювання.

Реформи початку 90-х рр. ХХ століття не дозволили збільшити виробництво сільськогосподарської продукції, підвищити інвестиційну привабливість сільського господарства, інноваційну активність, поліпшити якість продукції, наситити ринок м'ясом та м'ясопродуктами. Різко загострився антагонізм у відносинах між сільгоспвиробниками, переробниками і торгівлю, особливо в м'ясопродуктовому підкомплексі. Діюча система виробничо-економічних відносин не забезпечує оптимального дотримання інтересів партнерів у м'ясопродуктовому підкомплексі. Це виражається у монополізмі переробних підприємств і торгівлі, нееквівалентності обміну між учасниками процесу відтворення, в результаті чого більша частина валового доходу формується переробниками і сферою обігу. Сільськогосподарські виробники змушені скорочувати виробництво тваринницької продукції або будувати власні переробні цехи і самостійно реалізовувати свою продукцію. Будівництво власних переробних цехів вимагає величезних капітальних вкладень, а широкий рівень переробки веде до значних втрат сировини та не забезпечує достатній рівень конкурентоспроможності виробленої продукції в результаті низької якості та високої собівартості. Виникають проблеми через відсутність маркетингової діяльності. З іншого боку, переробні підприємства втрачають свої сировинні зони, не мають можливості завантажити виробничі потужності, що призводить до неефективності виробничих процесів та зменшення частки ринку.

Таким чином, технологічне та економічне розбалансування в ланцюгу виробництва та реалізації м'ясних продуктів призвело до зростання вартості кінцевого продукту. Це викладає потребу у пошуку ефективних заходів з подолання кризового стану м'ясопродуктового підкомплексу як на регіональному рівні, так і на рівні держави в цілому. Особливої гостроти питання розвитку м'ясопродуктового підкомплексу отримують у зв'язку із наростаючими проблемами продовольчої безпеки, економічної та соціальної стабільності в країні, оскільки рівень самозабезпечення м'ясом і м'ясопродуктами залишається в Україні на недостатньому рівні.

Вітчизняний і зарубіжний досвід показує, що підвищення ефективності функціонування м'ясопродуктового підкомплексу, в якому найвужчою ланкою є «сільськогосподарське виробництво - переробка», неможливо здійснити без зміцнення міжгалузевих зв'язків та вдосконалення економічних відносин між підприємствами.

Останнім часом в агропромисловому комплексі країни спостерігається активний розвиток інтеграційних процесів, результатом яких стало формування

інтегрованих структур різних форм господарювання. Водночас виникають питання щодо процесу створення інтегрованих формувань.

Створення інтегрованих корпоративних формувань дозволить вирішити такі проблемні питання, як збільшення обсягів виробництва, покращення якості продукції, подолання конфлікту інтересів, розробка узгодженої стратегічної поведінки, збільшення конкурентних переваг, отримання синергетичного ефекту від взаємодії учасників та інше.

Теоретико-методологічні основи розвитку процесів інтеграції в АПК, його сферах і галузях розглянуто в роботах провідних вітчизняних і зарубіжних вчених: В.І. Фролова, А.В. Ткача, Е.Н. Крилатих, И.Н. Буробкіна, Д.М. Стеченко, В.С. Ніценко, О.А. Родіонової, Е.Ф. Злобіна, В.В. Милосердова, Г.А. Гетьмана, І.В. Щетиніна, І.П. Глібова, Т.І. Гуляєвой, А.В. Дозоровим, Н.І. Прока, Р. Гумерова, Т.В. Шейкіна, Е.В. Серової, В.В. Горлова, Д.А. Фоміна, І.С. Шиткіні, О.Е. Вільямсона, П. Уальз, П. Друкера, М. Боланда та ін.

Проблематикою формування інтегрованих корпоративних структур та реалізацію концепції їх ефективного функціонування в м'ясопродуктовому підкомплексі займалися Т.Л. Мостенська, Н.С. Скопенко, О.І. Драган, В. Месель-Веселяк, А.А. Пилипенко, П.П. Борщевський, П.Т. Саблук, Н.Ю. Чорна, В.Я. Амбросов та інші.

Теоретична і практична розробка питань розвитку агропромислової інтеграції достатньо глибока, однак, в умовах трансформації економічних відносин специфіка інтеграційних процесів в м'ясопродуктовому підкомплексі залишається недостатньо вивченою і потребує більш глибокого дослідження.

Науково-теоретична та практична значимість обраного напряму дослідження засвідчує актуальність теми дисертаційної роботи та визначає її основні завдання, предмет і об'єкт дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконано в межах наукової теми Національного університету харчових технологій «Управління підприємствами в умовах забезпечення продовольчої безпеки» (номер державної реєстрації 0112U004638), в рамках якої автором поглиблено методичні засади визначення ефективності діяльності підприємств на базі розрахунку факторів-індикаторів, що є доказом доцільності створення корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування доцільності створення інтегрованих корпоративних структур за участю м'ясопереробних підприємств та надання науково-обґрунтованих рекомендацій для партнерів інтегрованих формувань в м'ясопродуктовому підкомплексі.

Згідно з поставленою метою дослідження в дисертаційній роботі поставлено та вирішено наступні завдання:

- досліджено теоретичні підходи та уточнено зміст понять «м'ясопродуктовий підкомплекс» та «агропромислова інтеграція»;
- визначено переваги та недоліки діяльності корпорацій з метою подальшого моделювання створення вертикально інтегрованих формувань в м'ясопродуктовому підкомплексі та уточнено визначення категорії «корпорація»;

- досліджено та систематизовано теоретико-методологічні основи розвитку інтеграції, виявлено та удосконалено мотиви та чинники інтеграції, обґрунтовано необхідність інтеграції в м'ясопродуктовому підкомплексі;

- досліджено вітчизняний та зарубіжний досвід формування інтегрованих корпоративних структур, а також проведено оцінку різних форм інтеграції, що дозволили виділити їх негативні та позитивні риси;

- проведено аналіз сучасного стану м'ясопродуктового підкомплексу України з метою виявлення основних проблем та визначення шляхів їх подолання;

- проаналізовано фінансово-економічний стан м'ясопереробних підприємств як потенційних учасників інтеграційного процесу із визначенням проблем їх функціонування в сучасних умовах;

- визначено роль фінансового аналізу як інструменту обґрунтування доцільності створення інтегрованих корпоративних формувань за участю м'ясопереробних підприємств;

- запропоновано підхід до моделювання формування корпорацій у м'ясопродуктовому підкомплексі, визначено механізми управління та охарактеризовано складові процедури реінжинірингу бізнес-процесів.

Об'єктом дослідження є економічні та організаційні процеси формування вертикально інтегрованих корпоративних структур за участю м'ясопереробних підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні підходи щодо створення інтегрованих корпоративних формувань за участю м'ясопереробних підприємств з метою підвищення ефективності їх функціонування.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених в дисертаційній роботі завдань застосовувалися такі методи наукових досліджень: *метод групувань, графічний, абстрактно-логічний метод, монографічний та діалектичний* – в процесі проведення збору, систематизації та обробки інформації для проведення досліджень, а також теоретичних узагальнень; *економіко-статистичний метод, метод синтезу та порівняння* – для обробки та аналізу масових статистичних даних, які були необхідні для оцінки стану, вивчення варіації, динаміки та проведення співставлень показників тваринництва, м'ясної промисловості та досліджуваних підприємств; *аналітичний* – для виявлення тенденцій розвитку інтеграційних процесів; *економіко-математичного моделювання* – для розроблення моделей залежності результативності корпорацій м'ясопродуктового підкомплексу від організаційно-технологічних факторів впливу; *графічний* – для наочної інтерпретації результатів дослідження; *абстрактно-логічний* – для теоретичних узагальнень та формулювання висновків.

Теоретичною і методологічною базою дисертаційної роботи є вітчизняних і зарубіжних вчених, що розвивають теорію інтеграційних процесів, напрацювання науково-дослідних інститутів з проблем ефективної організації АПК, законодавчі акти та нормативні матеріали Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства аграрної політики і продовольства України, Тваринпрому (Української корпорації по виробництву м'яса на промисловій основі), офіційні матеріали Державної служби статистики України, матеріали первинного бухгалтерського

обліку та фінансова звітність м'ясопереробних підприємств, періодичні видання та журнали за фахом, наукова інформація зі всесвітньої комп'ютерної мережі Internet та результати власних досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні існуючих та розробленні нових теоретичних та практичних положень та прикладних рекомендацій щодо створення інтегрованих корпоративних формувань за участю м'ясопереробних підприємств з метою покращення ефективності їх функціонування, зокрема:

удосконалено

– методичний підхід до обґрунтування доцільності створення корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі, який на відміну від існуючих враховує оцінку зв'язку між показниками ефективності діяльності м'ясопереробних підприємств та організаційно-технологічними факторами-індикаторами, що дозволить сформулювати напрями підвищення ефективності діяльності корпорації, учасником якої є м'ясопереробне підприємство;

– теоретико-методичний підхід до проведення реінжинірингу бізнес-процесів корпорації м'ясопродуктового підкомплексу, що на відміну від існуючих. дозволяє провести перебудову всієї системи взаємовідносин в корпорації, шляхом оптимізації взаємозв'язків для підвищення ефективності діяльності та покращення процесу управління корпорацією;

набули подальшого розвитку:

– понятійно-категорійний апарат теорії інтеграції в частині визначення сутності понять: «м'ясопродуктовий підкомплекс» – як складну багатогалузеву виробничо-економічну систему взаємопов'язаних і взаємозалежних підприємств, що здійснюють виробництво, переробку та реалізацію м'яса та м'ясопродуктів, для якої характерні певні інтеграційні процеси, що викликані специфікою процесу відтворення; «агропромислова інтеграція» – як однієї з форм об'єднань всіх або декількох суміжних ланок процесу виробництва та обігу; «корпорація» – як великомасштабної багатопрофільної організації з вертикально-горизонтальною структурою управління, що створена на основі об'єднання капіталу, ресурсів, матеріального та іншого майна, інтелектуального потенціалу юридичних і фізичних осіб з метою отримання конкурентних переваг та ефективного вирішення соціально-економічних проблем з урахуванням власних інтересів, а також держави і працівників;

– теоретичний підхід до побудови інтегрованих корпоративних формувань в частині визначення сутності категорії «інтеграція» за рахунок виокремлення її головних аспектів шляхом узагальнення основних теоретичних підходів;

– методичний підхід до проведення фінансового аналізу як інструменту обґрунтування доцільності створення корпорацій, що дає можливість оцінити наслідки стратегічних рішень та оцінити ефективність управління підприємством, виявити сильні та слабкі сторони діяльності корпорацій, а також розробити різні стратегії діяльності за напрямками: виробництво, маркетинг, фінанси;

– теоретичний підхід до побудови системи управління корпорацією в м'ясопродуктовому підкомплексі, що визначає підпорядкування в системі ієрархії

побудови корпорації, комунікації, рух інформаційних потоків, повноваження та відповідальність на кожному управлінському рівні;

- методичний підхід до створення корпорацій в м'ясопродуктовому підкомплексі АПК з метою підвищення ефективності функціонування м'ясопереробних підприємств – учасників такого об'єднання та забезпечення їх подальшого ефективного розвитку на якісно новому рівні для задоволення попиту на м'ясні продукти;

- методичний підхід до визначення залежності результативності м'ясопереробних підприємств – учасників корпорації від організаційно-технологічних факторів-індикаторів, що дозволяє визначити додатковий ефект в результаті їх діяльності у складі корпорації та своєчасно реагувати на зміни при протіканні стадій їх інтеграції.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання авторських пропозицій при аналізі інтеграційних процесів в АПК, а також дослідженні основних мотивів та визначення доцільності створення та ефективності функціонування корпоративних інтегрованих формувань по типу корпорації за участю м'ясопереробних підприємств. Матеріали дослідження також можуть бути використані для розробки і коригування програми розвитку м'ясопродуктового підкомплексу в Україні або окремих її регіонах. Прикладне значення результатів дослідження підтверджуються впровадженням їх у діяльність ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» (довідка № 725с від 22.08.2014 р.), ПАТ «Бердичівський м'ясокомбінат» (довідка № 238 від 25.09.2014 р.) та ТОВ «Літинський м'ясокомбінат» (довідка № 335 від 27.10.2014 р.).

Окремі теоретичні положення дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Національного університету харчових технологій при викладанні дисциплін «Економіка підприємства», «Економічна ефективність діяльності підприємства», «Інноваційний менеджмент» (акт впровадження від 09.02.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною кваліфікаційною працею, в якій викладено авторський підхід до розроблення теоретико-методичних положень щодо доцільності створення вертикально інтегрованих корпорацій в м'ясопродуктовому підкомплексі. Усі наукові результати, викладені у дисертаційній роботі, отримані автором особисто у процесі наукового дослідження. З опублікованої у співавторстві праці у дисертації використані лише ті результати, які одержані особисто автором.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження доповідались та обговорювались на VI Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми економіки підприємств в сучасних умовах» (Київ, 2010 р.); 76-й Науковій конференції молодих учених, аспірантів і студентів «Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті» (Київ, 2010 р.); XIX Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні напрями державної економічної та соціальної політики у 2013 році» (Київ, 2013 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економічні проблеми модернізації та інноваційний розвиток регіонів» (Одеса, 2013 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Инвестиционные и инновационные приоритеты деятельности экономических»

суб'єктов» (Одеса, 2013 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку підприємств харчової промисловості» (Київ, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Інноваційно-інвестиційний розвиток регіонів: проблеми та перспективи розвитку, (Київ, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Нова економічна політика на світовому, державному та регіональному рівнях» (Одеса, 2014 р.); І Науково-практичній конференції «Інформаційні системи і технології та моделювання в економіці» (Буча, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Соціальні та економічні аспекти розвитку міжнародних відносин» (Дніпропетровськ, 2014 р.).

Публікації. Результати наукових досліджень відображено у 21 науковій праці загальним обсягом 6,78 д.а., з яких 1 публікація в колективній монографії обсягом 0,51 д.а., 7 статей опубліковано у фахових виданнях України загальним обсягом 3,64 д.а., 1 публікація у науковому періодичному виданні іншої держави обсягом 0,76 д.а., 13 тезах доповідей та матеріалах конференцій загальним обсягом 1,87 д.а.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг основного тексту дисертаційної роботи становить 219 сторінок. Матеріали дисертації містять 26 таблиць, 21 рисунок, 26 додатків на 35 сторінках. Список використаних джерел налічує 303 найменування на 24 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми наукової роботи, сформульовано мету та завдання, зазначено зв'язок із науковими програмами, об'єкт та предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значимість одержаних результатів, наведено відомості щодо їх апробації.

У **першому розділі «Теоретичні основи інтеграційних процесів за участю м'ясопереробних підприємств»** визначено теоретичні основи розвитку інтеграційних процесів та умови їх ефективного функціонування, розкрито зміст понять «м'ясопродуктовий підкомплекс», «агропромислова інтеграція», визначено мотиви інтеграції в залежності від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, переваги і недоліки горизонтальної та вертикальної інтеграції, розкрито основні причини, що сприяють та стримують процес інтеграції в м'ясопродуктовому підкомплексі.

На основі проведеного дослідження теоретичної сутності поняття «корпорація», аналізу його економічного змісту, порівняння різних точок зору вітчизняних та зарубіжних вчених, запропоновано авторське бачення категорії «корпорація» як великомасштабної багатопрофільної організації з вертикально-горизонтальною структурою управління, створеної на основі об'єднання капіталу, ресурсів, матеріального та іншого майна, інтелектуального потенціалу юридичних і фізичних осіб, яка покликана на основі отримання прибутку забезпечувати високі темпи економічного зростання виробництва, випуску конкурентоспроможних товарів, що відповідають світовим вимогам, здійснювати диверсифікацію, оновлення і реформування всіх сторін діяльності та ефективно вирішувати

соціально-економічні проблеми з урахуванням власних інтересів, а також держави і працівників.

Економічні процеси, що характеризують розвиток будь-якої країни, базуються на вивченні та використанні міжнародного досвіду формування інтегрованих корпоративних об'єднань. Досвід зарубіжних країн у галузі інтеграційних процесів в агропромисловому комплексі свідчить, що різноманіття природних, економічних, соціальних, історичних умов зумовлює специфіку організації сільськогосподарського виробництва, пов'язаних з ним галузей і, як наслідок організаційних форм взаємодії партнерів АПК.

Створення інтегрованих корпоративних структур має під собою об'єктивну основу і в кожному конкретному випадку є унікальним соціально-економічним процесом, який залежить від поєднання багатьох чинників, що носять індивідуальний характер. Інтегровані форми здатні забезпечувати адаптацію сільськогосподарських і переробних підприємств до ринкових умов господарювання і створювати умови для формування виробництв нового типу.

У країнах з розвинутою ринковою економікою відсутня уніфікована модель корпоративного управління. Це пов'язано із безперервно зростаючою складністю стратегічного управління комерційними організаціями, стрімким зростанням невизначеності економічних процесів, впливом науково-технічного прогресу і швидкою зміною навколишнього середовища.

В ході проведеного дослідження виявлено цілий ряд економічних пріоритетів корпорації: здатність мобільно та ефективно здійснювати внутрішньогалузевий, міжгалузевий, регіональний і міжрегіональний переливи капіталу, використовуючи стратегічне і ситуаційне внутрішньокорпоративне планування; можливості для ефективної взаємодії з державою за різними напрямками - державного регулювання та підтримки, забезпечення економічної безпеки, концентрації консолідованого капіталу в «точках зростання» національної та регіональних економік; в корпорації існують можливості для залучення підприємців, менеджерів, фахівців і робітників з високим рівнем кваліфікації, створюється підприємницький клімат і висока культура підприємництва; корпораціям притаманна трансфертна форма перерозподілу доходів між її підприємницькими структурами; зниження трансакційних витрат; створення сприятливих умов для сталого розвитку інноваційного компоненту підприємництва, оскільки корпорація дозволяє перетворювати вищі досягнення науково-технічного прогресу в широкомасштабні інновації і тим самим забезпечувати стійку корпоративну конкурентоспроможність.

У другому розділі «Тенденції, стан та проблеми сучасного розвитку м'ясопереробних підприємств – учасників інтегрованих корпоративних формувань» відображено історичні тенденції розвитку м'ясної промисловості та особливості функціонування корпоративних систем в Україні, проаналізовано сучасний стан тваринництва та його вплив на ефективність діяльності м'ясопереробних підприємств, а також здійснено їх фінансово-економічний аналіз.

В ході проведеного дослідження встановлено, що основними факторами які впливають на розвиток та ефективність діяльності м'ясопереробних підприємств, є розвиток сировинної бази, тобто тваринництва та кормовиробництва. Виробництво продукції тваринництва є одним із найскладніших сегментів м'ясопродуктового

підкомплексу АПК, що об'єднує в собі тваринників, фермерів, сільськогосподарські підприємства, які займаються виробництвом кормів, худоби та її забоєм, переробкою м'яса, а також реалізацією готової продукції. Протягом останніх 20 років спостерігається тенденція щодо скорочення поголів'я худоби та відповідно обсягів виробництва. Це можна пояснити нераціональною ціновою політикою на реалізацію м'яса у забійній вазі та відсутністю ефективної державної підтримки тваринництва, як для крупних товаровиробників, так і для господарств населення. За десять останніх років минулого століття поголів'я ВРХ зменшилось – у 2,6 рази, свиней – у 2,5 рази, птиці – у 2,46 рази; виробництво м'яса у забійній вазі зменшилось – у 2,6 рази, в тому числі яловичини майже у 5 разів, свинини – у 2,3 рази і тільки починаючи з 2006 року намітилось поступове збільшення виробництва м'яса свинини і птиці. Ситуація, що склалась у тваринництві, вплинула не лише на обсяги виробництва м'яса, але й змінила структуру м'яса у забійній вазі за його видами.

В умовах скорочення обсягів виробництва м'яса переробні підприємства для забезпечення власних виробничих потужностей змушені завозити сировину з різних регіонів України, а це впливає на зростання собівартості м'ясних виробів та їх ціну. Проблему із нестачею сировини м'ясопереробні підприємства намагаються вирішити за рахунок використання заміників, інгредієнтів та поліпшувачів смакових якостей продукції, що в свою чергу впливає на якість готової продукції. Таким чином основою розвитку м'ясопереробних підприємств є створення власної сировинної бази, для якої потрібно мати площі під засівні угіддя та пасовища, збільшувати урожайність кормових культур, що можливо за рахунок об'єднання з іншими сільськогосподарськими господарствами, які займаються кормовиробництвом та вирощуванням худоби, або побудовою власних комплексів.

М'ясопереробні підприємства характеризуються складною структурою виробництва, неоднорідністю технічного та технологічного забезпечення, широким асортиментом продукції, високою матеріаломісткістю продукції (майже 80%). Реально оцінити потенціал м'ясопереробних підприємств дуже важко, тому що у зв'язку із відсутністю сировини вони використовують власне обладнання в середньому на 25-35% (табл. 1).

Головною метою інтегрованих корпоративних об'єднань є підвищення ефективності господарювання всіх його учасників. В рамках таких об'єднань можливе узгодження планування обсягів виробництва, зокрема тваринницької продукції та її переробки, товарно-фінансового обороту, узгодження прийняття рішень і дій щодо подолання кризових явищ, раціонального використання сировинних, матеріальних, паливно-енергетичних ресурсів та кадрового потенціалу, скорочення транспортно-заготівельних та збутових витрат. Важливим є також те, що при об'єднанні підприємств з'являється реальна можливість накопичення та концентрації фінансових ресурсів і узгодження формування перспектив розширеного виробництва.

В дисертаційній роботі визначено, що основними причинами нерозвиненості корпорацій в харчовій і переробній промисловості є: високий рівень конкуренції, незабезпеченість якісною сировиною і його висока вартість через наявність великої кількості посередників, постійне зростання цін на енергоносії та тарифи на

Таблиця 1

Використання потужностей цехів м'ясопереробних підприємств у 2013 році, %

№ зп	Підприємства	Забійний цех	Ковбасний цех	Цех напівфабрикатів
1	ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»	87,5	80,0	50,0
2	ВАТ «М'ясокомбінат «Ятрань»»	76,0	83,3	51,25
3	ТОВ «Кременчуцький м'ясокомбінат»	60,0	73,3	8,6
4	ТОВ «Украгропостач-95»	82,5	64,0	74,0
5	ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат»	30,4	73,3	40,0
6	ВАТ «Харківський м'ясокомбінат»	24,0	60,0	56,0
7	ТОВ «Черкаська продовольча компанія»	40,0	81,0	98,0
8	ВАТ «Ковельський м'ясокомбінат»	43,3	72,0	15,0
9	ТОВ «Мелітопольський м'ясокомбінат»	34,0	62,4	67,5
10	ТОВ «Літинський м'ясокомбінат»	22,0	52,0	-
11	ТОВ «Барський птахокомбінат»	1,33	33,0	32,0
12	ТОВ «Бердичівський м'ясокомбінат»	12,8	-	-

перевезення вантажів, неврегульованість питань платежів і взаємозаборгованості між постачальниками сировини, переробними і торговими організаціями, висока плата за користування кредитами, відсутність науково обґрунтованих методів створення корпорацій і узгоджених взаємовідносин між управлінцями, власниками і працівниками. До катастрофічного зниження обсягів виробництва м'ясної продукції м'ясопереробних підприємств та погіршення забезпечення населення високоякісними вітчизняними продовольчими товарами можна віднести такі фактори, як відсутність обігових коштів, низькі норми амортизації, високий рівень інфляції, які не дозволяють підприємствам купувати нове обладнання, впроваджувати сучасну техніку і технології та здійснювати повноцінний ремонт основних засобів.

У третьому розділі «Підвищення економічної ефективності функціонування інтегрованих формувань за участю м'ясопереробних підприємств» розроблено методичний підхід для створення, розвитку та управління корпоративним інтегрованим формуванням в м'ясопродуктовому підкомплексі АПК, удосконалено теоретико-методичний підхід проведення реінжинірингу бізнес-процесів корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі та здійснено економіко-математичне моделювання залежності прибутку м'ясопереробних підприємств від організаційно-технологічних факторів-індикаторів.

Основною метою створення корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі АПК є максимальне зростання акціонерної вартості нової компанії та створення механізму, який забезпечує зростання її конкурентоспроможності. Необхідність створення вертикально інтегрованого корпоративного формування ґрунтується на консолідації інтересів компаній у об'єднанні декількох акціонерних підприємств, що локалізовані на одній території.

На підставі проведених досліджень та узагальнення отриманих даних запропоновано підхід до моделювання створення інтегрованої корпоративної структури – корпорації – у м'ясопродуктовому підкомплексі АПК (рис. 1).

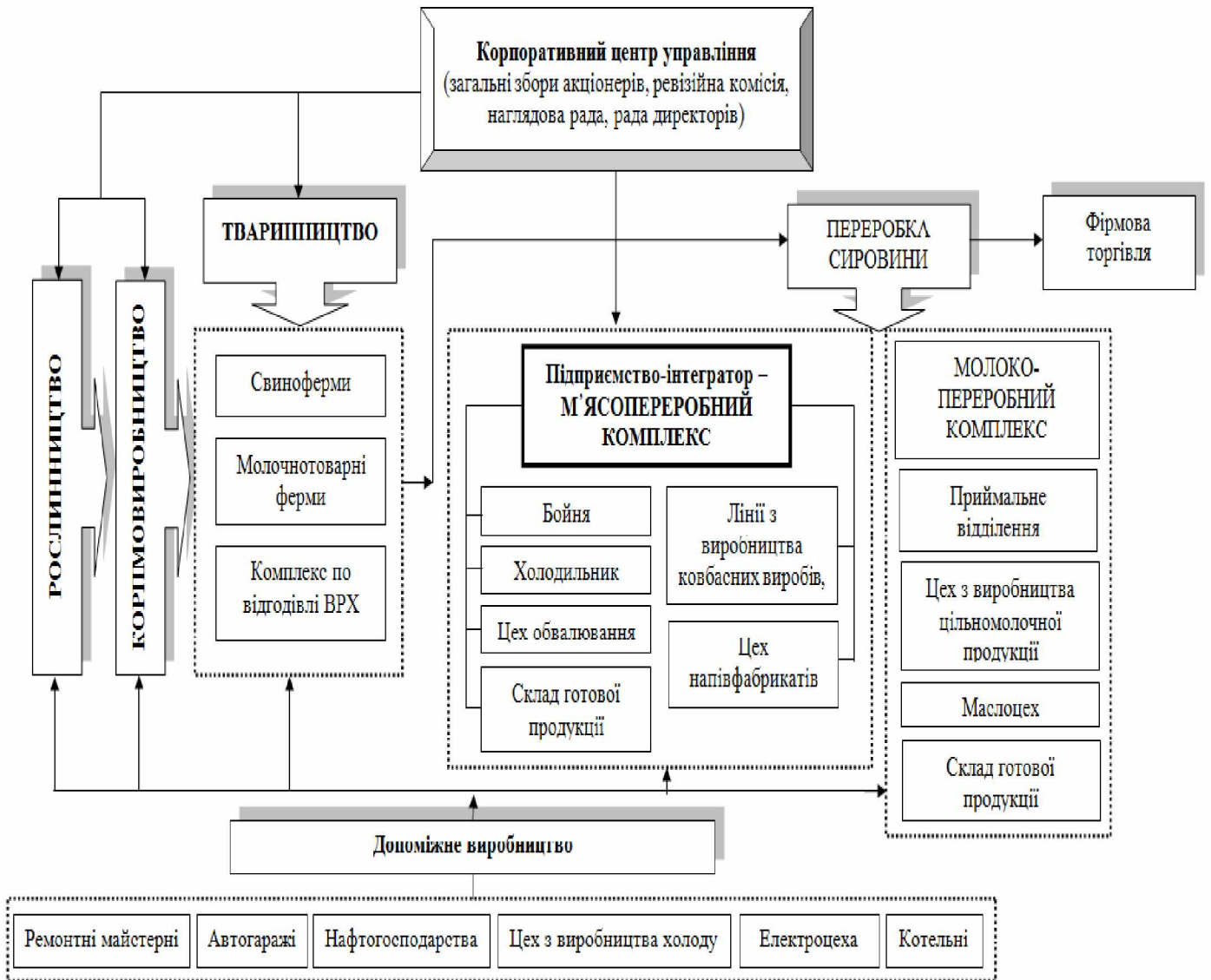

Рис. 1. Створення вертикальної інтегрованої корпорації у м'ясопродуктовому підкомплексі

Компанії, що увійдуть до складу корпорації, повинні спеціалізуватися за різною виробничою номенклатурою в різних сегментах ринку, здійснювати перерозподіл ресурсів об'єднаної структури за технологічним ланцюгом виробничих та сервісних процесів. Таким чином досягається завершеність виробничих циклів, відкритість структури до збільшення масштабів міжгалузевої інтеграції та інвестування.

Удосконалений механізм управління корпорацією враховує всі види її діяльності і визначає підпорядкування в системі ієрархії побудови корпорації, комунікації, рух інформаційних потоків, повноваження та відповідальність на кожному управлінському рівні, що забезпечує стабільність та безперервність виробничого процесу (рис. 2).

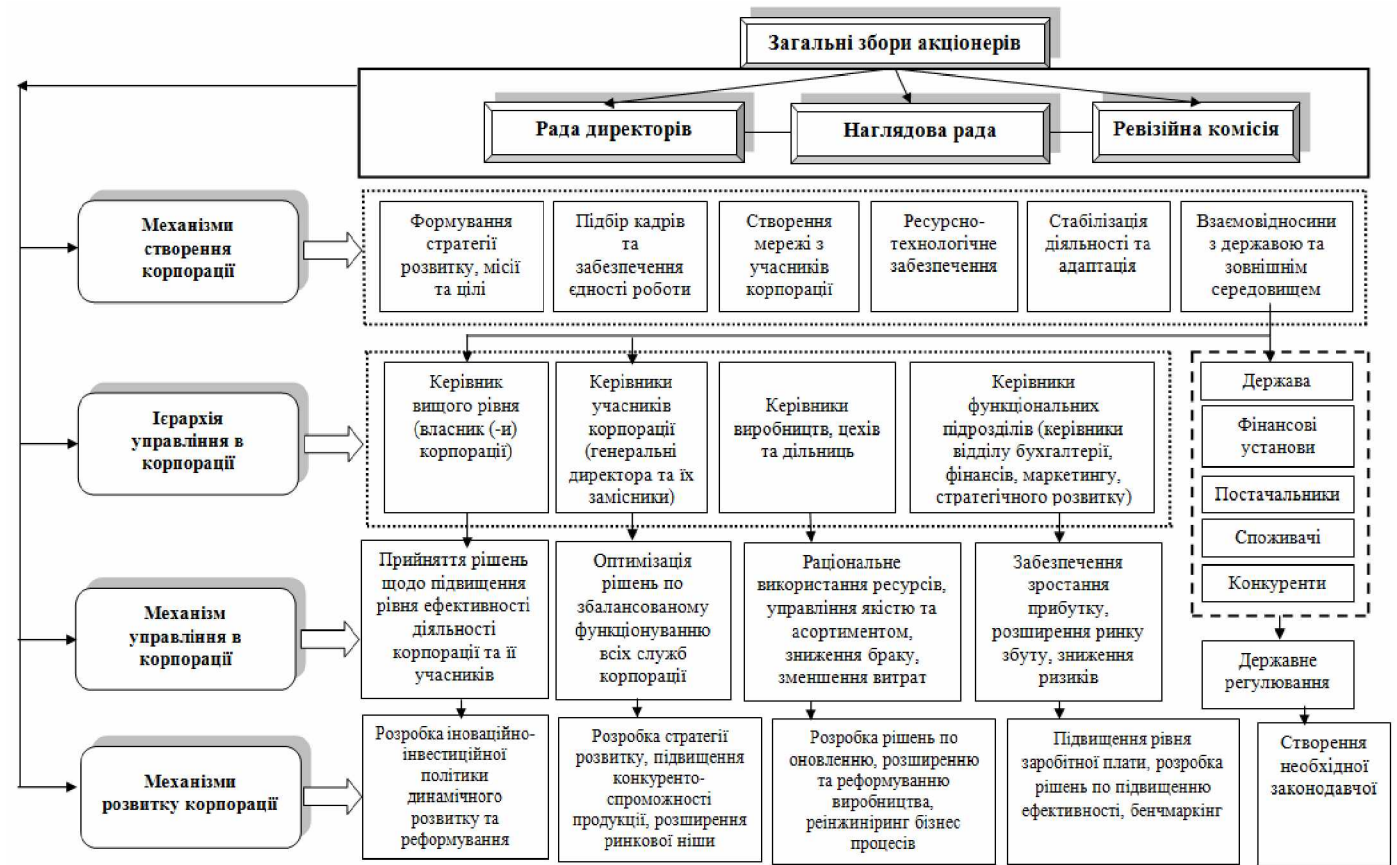

Рис. 2. Система механізмів управління корпорацією в м'ясопродуктовому підкомплексі

Для ефективного розвитку корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі необхідна нова концепція стратегічного розвитку кожного із учасників об'єднання за рахунок застосування нових знань. В дисертаційній роботі реінжиніринг розглядається як процес, результатом якого є перегляд існуючої та створення якісно нової структури корпорації. На підставі проведених досліджень удосконалено процедуру проведення реінжинірингу бізнес-процесів корпорації, що дозволяє провести перебудову всієї системи взаємовідносин шляхом оптимізації взаємозв'язків з метою підвищення рівня ефективності та покращення процесу управління корпорацією (рис. 3).

Створення корпорації направлено на вирішення наступних завдань: підвищення економічної ефективності м'ясопереробного виробництва та створення передумов для стимулювання виробництва м'яса в сільгосп підприємствах; оптимізація виробничої структури, вдосконалення системи управління та організації виробництва; здійснення інвестиційних проектів із залученням зовнішніх інвесторів, спрямованих на зміцнення кормової бази з метою збільшення обсягів виробництва якісного м'яса великої рогатої худоби, свиней та м'ясопродуктів, а також придбання відсутньої техніки для своєчасної та якісної обробки земель з метою виробництва кормів; поліпшення якості і зниження собівартості продукції, підвищення рівня її конкурентоспроможності; встановлення взаємовигідних економічних відносин із партнерами (постачальниками товарно-матеріальних ресурсів і споживачами продукції).

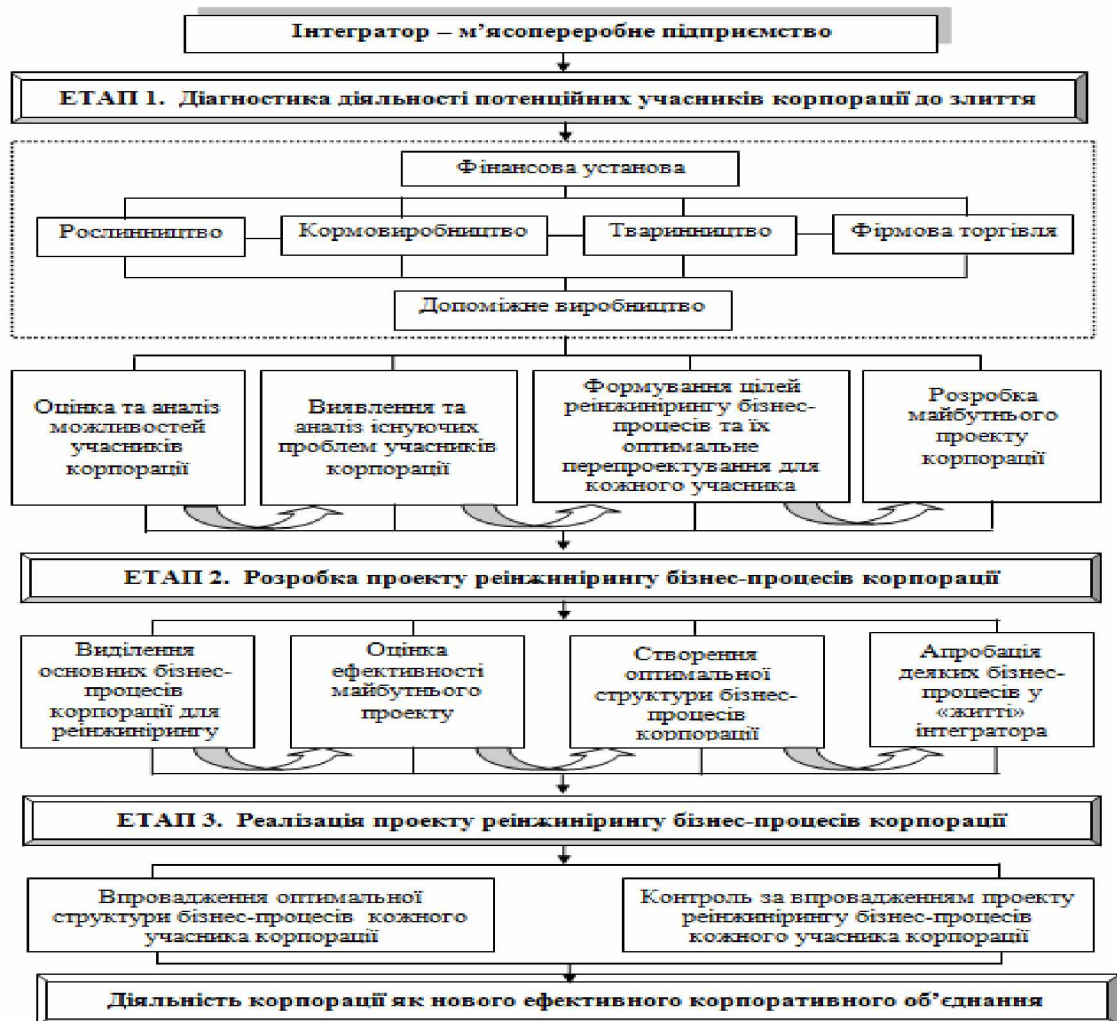

Рис. 3. Процедура проведення реінжинірингу бізнес-процесів корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі

На базі аналізу діяльності підприємств м'ясопродуктового підкомплексу запропоновано методичний підхід до оцінки впливу організаційно-технологічних факторів-індикаторів на підвищення ефективності діяльності м'ясопереробних підприємств – учасників корпорації. Проведені розрахунки дозволили зробити висновок, що визначаючи розмір економії від запропонованих заходів, можна оцінити додатковий ефект від об'єднання підприємств і, як наслідок, доцільність створення корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі. Для вимірювання залежності прибутку м'ясопереробних підприємств – учасників корпорації від організаційно-технологічних факторів запропоновано економіко-математичну модель:

$$Y = -10529 + 0,023X_1 + 0,02X_2 + 6,22X_3 + 47,92X_4 \quad (1)$$

де: Y - чистий прибуток;

X_1 - економія на транспортно-заготівельних витратах;

X_2 - економія по фонду заробітної плати на заготівельниках сировини;

X_3 - економія від запровадження системи відвантаження свиней з власного свиногомплексу з добовою голодною витримкою тварин;

X_4 - економія від впровадження раціонального використання м'якотних технічних відходів для виготовлення м'ясних кормів.

Одержані результати розрахунків дають підставу зробити висновок, що запропонована модель є достовірною та відображає тісний кількісний взаємозв'язок між показниками і може бути використана для обґрунтування доцільності створення інтегрованих корпоративних формувань за участю м'ясопереробних підприємств.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі проведено теоретичне обґрунтування основ інтегрованих корпоративних формувань та інтеграційних процесів за участю м'ясопереробних підприємств, поставлено та вирішено важливе наукове завдання – поглиблення існуючих та розроблення нового методичного підходу до оцінки доцільності створення вертикально інтегрованої корпорації за участю м'ясопереробних підприємств та механізми управління таким об'єднанням. Проведене дослідження дозволяє зробити висновки теоретичного, методичного та практичного спрямування:

1. Дослідження існуючих теоретичних підходів дозволило запропонувати авторське визначення понять «м'ясопродуктовий підкомплекс» та «агропромислова інтеграція». Під м'ясопродуктовим підкомплексом розуміється складна багатогалузева виробничо-економічна система взаємопов'язаних і взаємозалежних підприємств, що здійснюють виробництво, переробку та реалізацію м'яса та м'ясопродуктів, для якої характерні певні інтеграційні процеси, що викликані специфікою процесу відтворення. Агропромислова інтеграція – це процес об'єднання різноманітних підприємств, в результаті чого створюється економічна система усіх або декількох суміжних ланок процесу виробництва та обігу – від випуску засобів виробництва для сільського господарства, вирощування сільськогосподарської продукції до її реалізації, з метою створення високоефективного, конкурентоспроможного інтегрованого корпоративного формування.

2. Вивчення існуючих точок зору вітчизняних та зарубіжних вчених дозволило уточнити зміст категорії «корпорація» – це великомасштабна багатопрофільна організація з вертикально-горизонтальною структурою управління, створена на основі об'єднання капіталу, ресурсів, матеріального та іншого майна, інтелектуального потенціалу юридичних і фізичних осіб, покликана на основі отримання прибутку забезпечувати високі темпи економічного зростання виробництва, випуску конкурентоспроможних товарів, що відповідають світовим вимогам, здійснювати диверсифікацію, оновлення і реформування всіх сторін діяльності та ефективно вирішувати соціально-економічні проблеми з урахуванням власних інтересів, а також держави і працівників. З метою подальшої побудови моделі створення вертикально інтегрованого формування в м'ясопродуктовому підкомплексі виділено основні переваги та недоліки корпорації. До основних переваг відносять забезпечення внутрішньогалузевого, міжгалузевого, регіонального і міжрегіонального переливу капіталу, використовуючи стратегічне і ситуаційне внутрішньокорпоративне планування, відновлення зруйнованих раніше господарських зв'язків, зміцнення ресурсної бази, гарантія безперервного постачання сировини та реалізації готової продукції, підвищення завантаженості потужностей, зниження ризику та трансакційних витрат, підвищення рівня

конкурентоспроможності підприємств-учасників корпорації, покращення якості продукції, підвищення професійного рівня працівників. До недоліків можна віднести: відсутність науково обґрунтованих методів управління і розподілу доходів; нестабільність макро- і мікроекономічних процесів, незавершеність схем розподілу власності і ринків, падіння числа галузевих організацій, існування гостроти проблем фінансування, диверсифікації та глобалізації національної фінансово-економічної діяльності; відсутність політики цільового державного регулювання конкурентоспроможності галузей економіки; відсутність ефективної системи підготовки висококваліфікованих національних кадрів, адаптованих до економіки корпоративних структур.

3. На основі аналізу теоретичних та методологічних підходів реалізації процесу інтеграції, враховуючи, що у кожного учасника та власників інтегрованого формування, споживачів продукції, держави є власна місія і стратегія розвитку, тобто своя ціль та способи її досягнень, запропоновано розглядати мотиви інтеграційних процесів за трьома рівнями: для зацікавлених осіб, організаційні мотиви та мотиви власника.

Основою зростання ефективності м'ясопродуктового підкомплексу АПК є підвищення ефективності функціонування всіх його учасників. За рахунок об'єднання виробничих і фінансових ресурсів, забезпечення повного циклу від виробництва сировини до реалізації готових виробів вирішуються великомасштабні завдання реструктуризації підприємств, удосконалюється організаційно-виробнича структура підприємств, збільшуються обсяги виробництва. Все це дає підставу підтвердження необхідності створення інтегрованих корпоративних формувань у м'ясопродуктовому підкомплексі.

4. Аналіз сучасного стану м'ясопродуктового підкомплексу України дає підстави стверджувати про його незадовільний стан. Тому існує необхідність пошуку нарощування обсягів виробництва продукції тваринництва, покращення якості м'яса та м'ясних продуктів, запровадження заходів із повного використання тваринницької сировини з метою забезпечення населення якісною м'ясною продукцією. В даній ситуації вважаємо, що саме корпорації сприятимуть зростанню продукції тваринництва та підвищать ефективність використання сировини тваринницького походження.

5. При дослідженні діяльності м'ясопереробних підприємств використовувався фінансовий аналіз, який є інструментом обґрунтування доцільності створення інтегрованих корпоративних формувань, оскільки дає змогу виявляти симптоми та причини виникнення кризових явищ, оцінити ймовірність настання загрози банкрутства на мікроекономічному рівні, ризик вкладення капіталу у певне підприємство чи вид діяльності.

Проведений аналіз фінансового стану м'ясопереробних підприємств свідчить про недостатній обсяг оборотного та власного капіталу, що відображається на показниках фінансової стійкості і характеризує підприємства як неплатоспроможні. Диспаритет цін, слабка матеріально-технічна база, дефіцит кормових ресурсів, не налагоджена та невідпрацьована система зв'язків у системі руху товарних і грошових потоків в сільському господарстві, в тому числі і в тваринництві, призвели до скорочення обсягів виробництва тваринницької продукції та

неефективності її виробництва. В результаті низьких закупівельних цін на реалізовану продукцію сільськогосподарські підприємства зазнають збитків, переробні підприємства втрачають сировинні зони і не мають можливості повністю завантажити свої виробничі потужності, що веде до подальшого погіршення стану м'ясопродуктового підкомплексу.

6. На основі узагальнення представлених в економічній літературі та у законодавчих документах підходів функціонування інтегрованих формувань розроблено та запропоновано моделювання створення корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі, що дозволить: організувати виробництво, переробку та збут сільськогосподарської продукції, зокрема м'яса на основі замкнутого технологічного та фінансового циклу в інтересах усіх учасників; налагодити на взаємовигідній основі виробничо-економічні зв'язки між учасниками щодо постачання худоби, кормів, зерна і спростити процес узгодження інтересів; більш повно використовувати виробничі потужності; підвищити оперативність та маневреність розпорядження технічними, фінансовими та іншими ресурсами; активізувати роботу з інвесторами, направити матеріально-технічні та фінансові засоби в найбільш «вузькі» місця; захистити інтереси учасників перед іншими суб'єктами ринку; організувати взаємне кредитування в рамках інтегрованої структури; виробити і здійснити стратегію спільної, взаємовигідної роботи учасників. На базі проведених досліджень визначено систему механізмів управління корпорацією, що складається з аналізу ситуації, прийняття оптимальних рішень, налагодження комунікацій, обліку ресурсів, використання людського потенціалу, стратегічного, ситуаційного та оперативного планування, систему внутрішньо корпоративних мотивацій, стимулів, санкцій, раціональної системи розподілу прибутків тощо.

7. На підставі дослідження теоретичних аспектів охарактеризовано складові механізму реінжинірингу бізнес-процесів кожного учасника корпорації, що дозволить докорінно перебудувати систему взаємовідносин між учасниками, оптимізувати їх діяльність, покращити процес управління, впровадити інформаційні технології та інновації, збільшити продуктивність праці, знизити витрати виробництва, поліпшити фінансово-економічні результати діяльності та фінансової стійкості кожного учасника корпорації.

8. Запропоновано методичний підхід до обґрунтування доцільності створення корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі, що враховує оцінку зв'язку між показниками ефективності діяльності м'ясопереробних підприємств та організаційно-технологічними факторами-індикаторами, що дозволить сформулювати напрями підвищення ефективності діяльності корпорації, учасником якої є м'ясопереробне підприємство. До основних індикаторів впливу, на м'ясопереробних підприємствах, слід відносити економію на транспортно-заготівельних витратах (при наявності власного свиногокомплексу, комплексу з вирощування ВРХ, що входять до складу корпорації або об'єднання з іншими свиногокомплексами); економію від запровадження системи відвантаження свиней з власного свиногокомплексу з добовою голодною витримкою тварин (внаслідок чого отримується економія на кормах, транспортних витратах при постачанні свиней на м'ясопереробне підприємство, транспортних витрат на вивезення вмісту шлунково-

кишкового тракту на поля як добриво); економія від впровадження раціонального використання м'якотних технічних відходів для виготовлення м'ясних кормів; економія по фонду заробітної плати на заготівельниках сировини.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії:

1. Соломчук Л. М. М'ясна промисловість: погляд в минуле, аналіз сучасного стану та пропозиції на майбутнє / Л. М. Соломчук // Удосконалення обліку, аналізу і аудиту в умовах глобалізації світової економіки [Текст] : колективна монографія / [Л. М. Чернелевський, Н. М. Ткаченко, Г. Г. Осадча, Л. М. Соломчук та інш.] ; / За ред. канд. економ. наук., проф. Л. М. Чернелевського. – К. : НУХТ, 2013. – С. 167-172 (0,51 д.а.).

У наукових фахових виданнях:

2. Соломчук Л. М. Аналіз діяльності підприємницьких організацій з метою підвищення ефективності розвитку малого підприємництва в Україні / Л. М. Соломчук // Наук. праці Нац. ун-ту харч. технологій. – К. : НУХТ, – 2012. – № 42 Т. – С. 134-139 (0,46 д.а.).

3. Соломчук Л. М. Вітчизняний та зарубіжний досвід створення інтегрованих структур / Л. М. Соломчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2014. – №8, частина 4 – С. 103-108 (0,91 д.а.)

4. Соломчук Л. М. Реінжиніринг як метод підвищення ефективності діяльності м'ясопереробних підприємств / Л. М. Соломчук // «Ефективна економіка» [Електронне наукове фахове видання]. – 2014. – №12 (0,51 д.а.)

5. Соломчук Л. М. Агропромислова інтеграція – основа для моделювання ефективного розвитку підприємств м'ясної промисловості / Л. М. Соломчук // Інтелект XXI. – 2015. – №1. – С. 24-30 (0,49 д.а.).

6. Соломчук Л. М. Дослідження сучасного стану сировинної бази і ринку м'ясної продукції в Україні / Л. М. Соломчук // Наук. праці Нац. ун-ту харч. технологій. – К. : НУХТ, – 2015. – № 2 – С. 78-85 (0,54 д.а.).

7. Соломчук Л. М., Чернелевський Л. М. Корпорація, як модель побудови ефективного бізнесу / Л. М. Соломчук, Л. М. Чернелевський // Інтелект XXI. – 2015. – №2. – С. 54-63 (0,73 друк. арк. – особисто автору 0,7 д.а.)

У науковому періодичному виданні іншої держави:

8. Соломчук Л. М. Вариантные направления создания корпораций в мясopодуктовом подкoмплексе / Л. М. Соломчук // Modern Science — Moderní věda. — Praha. — Česká Republika, Nemoros. — 2015. — № 2. - P. 40-53 (0,76 д.а.).

Тези доповідей та матеріали конференцій:

9. Соломчук Л. М. Інтеграційна підтримка малого підприємництва / Л. М. Соломчук // Праці Другої міжнародної третьої всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих учених [«Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання»], 2002. – Донецьк.: ДонНУ, 2002. – Ч.1. – С. 230-233 (0,25 д.а.)

10. Соломчук Л. М. Проблеми правового забезпечення розвитку малого підприємництва / Л. М. Соломчук // Матеріали I-ої Всеукраїнської науково-

практичної конференції [«Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю»], 20-22 листопада 2002 р. – Черкаси.: ЧДТУ, 2002. – С. 149-150 (0,16 д.а.).

11. Соломчук Л. М. Конкуренція у підприємництві / Л. М. Соломчук // Всеукраїнська науково-практична конференція [«Управління організаційно-технічними та фінансово-економічними змінами на промислових підприємствах»], 23-24 березня 2006 р. – К. : НУХТ, 2006. – С. 5-6 (0,14 д.а.).

12. Соломчук Л. М. Кластеризація у малому підприємстві / Л. М. Соломчук // VI Міжнародна науково-практична конференція [«Проблеми економіки підприємств в сучасних умовах»], 13-14 травня 2010 р. – К.: НУХТ, 2010. – Ч.1. – С. 14 (0,11 д.а.).

13. Соломчук Л. М. Формування кластерних структур для створення сприятливих умов функціонування малого підприємства / Л. М. Соломчук // 76-а Наукова конференція молодих учених, аспірантів і студентів [«Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті»], 12-13 квітня 2010 р. – К.: НУХТ, 2010. – С. 83-84 (0,04 д.а.).

14. Соломчук Л. М. Концентрація виробництва на м'ясопереробних підприємствах / Л. М. Соломчук // XIX Міжнародна науково-практична конференція [«Стратегічні напрями державної економічної та соціальної політики у 2013 році»], 15-16 березня 2013 р. – К.: Аналітичний центр «Нова економіка», 2013. – С. 23-24 (0,12 д.а.).

15. Соломчук Л. М. «Рятувальна соломинка» для тваринництва / Л. М. Соломчук // Міжнародна науково-практична конференція [«Економічні проблеми модернізації та інноваційний розвиток регіонів»], 15-16 березня 2013 р. – О.: ЦЕДР, 2013. – Ч.2. – С.42-43 (0,15 д.а.).

16. Соломчук Л. М., Тараненко О.Ю. Європейський союз: переваги та недоліки для України / Л. М. Соломчук, О.Ю. Тараненко // Міжнародна науково-практична конференція [«Инвестиционные и инновационные приоритеты деятельности экономических субъектов»], 6-7 грудня 2013 р. – О.: ЦЕДР, 2013. – Ч.3. – С.27-28 (0,22 д.а. . – особисто автору 0,2 д.а.).

17. Соломчук Л. М. Статистичний аналіз фінансової надійності компаній України / Л. М. Соломчук // Всеукраїнська науково-практична конференція [«Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку підприємств харчової промисловості»], 24-25 квітня 2014 р. – К. : НУХТ, 2014. – С. 41-42 (0,08 д.а.).

18. Соломчук Л. М. Дослідження інноваційних процесів в діяльності м'ясопереробних підприємств / Л. М. Соломчук // Міжнародна науково-практична конференція для студентів, аспірантів та молодих учених [«Інноваційно-інвестиційний розвиток регіонів: проблеми та перспективи розвитку»], 21-22 листопада 2014 р. – К.: Аналітичний центр «Нова економіка», 2014. – Ч.2. – С. 30-32 (0,16 д.а.).

19. Соломчук Л. М. Ефективність реструктуризації підприємств м'ясної промисловості / Л. М. Соломчук // Міжнародна науково-практична конференція [«Нова економічна політика на світовому, державному та регіональному рівнях»], 21-22 листопада 2014 р. – О.: ЦЕДР, 2014. – Ч.2. – С. 61-63 (0,17 д.а.).

20. Соломчук Л.М. ІТ-технології в м'ясній промисловості / Л.М. Соломчук // І Науково-практична конференція [«Інформаційні системи і технології та моделювання в економіці»], 3 грудня 2014 р. – К.: Міленіум. – 2014. – С. 84-86 (0,15 д.а.).

21. Соломчук Л. М. Використання логістичних систем на підприємствах м'ясної промисловості / Л. М. Соломчук // Міжнародна науково-практична конференція [«Соціальні та економічні аспекти розвитку міжнародних відносин»], 28-29 листопада 2014 р. – Дніпропетровськ: НО «Перспектива», 2014. – Ч.2. – С. 70-71 (0,12 д.а.).

АНОТАЦІЯ

Соломчук Л. М. Інтегровані корпоративні формування за участю м'ясопереробних підприємств. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Національний університет харчових технологій Міністерства освіти і науки України, Київ, 2015.

Дисертаційна робота присвячена поглибленому дослідженню теоретичних та методичних особливостей створення інтегрованих корпоративних формувань за участю м'ясопереробних підприємств.

У роботі розвинуто теоретичний підхід в частині понятійно-категоріального апарату теорії інтеграції в частині визначення сутності понять: «агропромислова інтеграція», «корпорація». Визначено мотиви, причини та необхідність інтеграції в м'ясопродуктовому підкомплексі. Досліджено вітчизняний та зарубіжний досвід формування інтегрованих корпоративних структур, а також проведено оцінку різних форм інтеграції, що дозволило виділити їх негативні та позитивні риси.

На основі проведеного аналізу сучасного стану м'ясної промисловості, з'ясовано основні проблеми м'ясопереробних підприємств – учасників інтегрованих об'єднань. Визначено роль фінансового аналізу, як інструменту обґрунтування доцільності створення інтегрованих корпоративних формувань.

Запропоновано методичний підхід до моделювання створення корпорації у м'ясопереробному підкомплексі, визначено механізми її функціонування та охарактеризовано складові механізми проведення реінжинірингу бізнес-процесів корпорації, розроблено методичний підхід до визначення доцільності створення корпорації в м'ясопродуктовому підкомплексі, за допомогою якого проводиться оцінка зв'язку між показниками ефективності діяльності м'ясопереробних підприємств та організаційно-технологічними факторами-індикаторами.

Ключові слова: м'ясопродуктовий підкомплекс, інтеграція, інтегровані корпоративні формування, корпорація, м'ясопереробні підприємства, організаційно-технологічні фактори-індикатори.

АННОТАЦИЯ

Соломчук Л. Н. Интегрированные корпоративные формирования с участием мясоперерабатывающих предприятий. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 - экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). - Национальный университет пищевых технологий Министерства образования и науки Украины, Киев, 2015.

Диссертация посвящена углубленному исследованию теоретических и методических особенностей создания интегрированных корпоративных формирований с участием мясоперерабатывающих предприятий.

В работе исследованы теоретические подходы в теории интеграции анализ которых позволил автору уточнить определение сущности понятий: «мясопродуктовый подкомплекс», «агропромышленная интеграция», «корпорация».

Наличие технологических и функциональных взаимосвязей в мясопродуктовом подкомплексе объективно предопределяет необходимость развития интеграции производства, направленной на сочетание экономических интересов производителей сырья, средств и предметов труда, сферы заготовки, переработки, хранения и сбыта мясной продукции, которая позволит повысить совокупный потенциал экономики страны: научно-технический, технологический, производственный, инвестиционный и кадровый.

Анализируя мотивы интеграционных процессов следует помнить, что у каждого участника интеграции – владельцев интегрированного формирования, потребителей продукции, государства – есть собственная миссия и стратегия развития, то есть своя цель и способы ее достижения. Поэтому предложено рассматривать мотивы интеграционных процессов в разрезе трёх уровней: для заинтересованных лиц, организационные мотивы и мотивы владельца. Определены причины которые сдерживают и способствуют интеграционным процессам в мясопродуктовом подкомплексе, а также обоснована необходимость интеграции в данном подкомплексе АПК.

Основой роста эффективности мясопродуктового подкомплекса АПК является повышение эффективности функционирования всех его участников. За счет объединения производственных и финансовых ресурсов, обеспечения полного цикла от производства сырья до реализации готовых изделий решаются крупномасштабные задачи реструктуризации предприятий, совершенствуется организационно-производственная структура предприятий, увеличиваются объемы производства. Все это дает основание утверждать необходимость создания интегрированных корпоративных формирований в мясопродуктовом подкомплексе.

Исследуя опыт зарубежных стран в области интеграционных процессов следует отметить, что многообразие природных, экономических, социальных, исторических условий обуславливает специфику организации сельскохозяйственного производства, связанных с ним отраслей и, как следствие организационных форм взаимодействия партнеров АПК. Таким образом, проведены исследования отечественного и зарубежного опыта формирования интегрированных корпоративных структур, что позволило провести оценку различных форм интеграции с целью выделения их негативных и положительных особенностей.

Проведен анализ современного состояния мясопродуктового подкомплекса, выяснены основные проблемы мясоперерабатывающих предприятий - участников корпоративных формирований.

Определена роль финансового анализа, как инструмента обоснования целесообразности создания интегрированных корпоративных формирований, который позволяет выявлять симптомы и причины возникновения кризисных явлений, оценить вероятность наступления угрозы банкротства на микроэкономическом уровне, риск вложения капитала в определенное предприятие или вид деятельности.

Разработанный и предложенный методический подход моделирования создания корпорации в мясоперерабатывающем подкомплексе, определены механизмы ее функционирования и охарактеризованы составляющие механизма проведения реинжиниринга бизнес-процессов корпорации, методический подход к определению целесообразности создания корпорации в мясопродуктовом подкомплексе, учитывающий оценку связи между показателями эффективности деятельности мясоперерабатывающих предприятий и организационно-технологическими факторами-индикаторами.

Ключевые слова: мясопродуктовый подкомплекс, интеграция, интегрированные корпоративные формирования, корпорация, мясоперерабатывающие предприятия, организационно-технологические факторы-индикаторы.

ANNOTATION

Solomchuk LM Integrated corporate formation involving meat processing plants. - Manuscript.

Dissertation for getting a scientific degree of candidate of economic sciences, by specialty 08.00.04 – economy and management of enterprises (by the types of economic activity). – National University of Food Technologies, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, 2015.

The thesis is devoted to wide of in-depth theoretical and methodological features of integrated corporate formations involving meat processing enterprises.

Theoretical approach in the direction of concepts and categories of integration was investigated, especially distinction of phenomenon of concept of «agricultural ingration» and «corporation». Motives, reasons and necessity of integration in meat subcomplex were determined.

National and foreign experience of forming of integrated corporate formations was investigated. Also ivaluation of different forms of integration was performed wich allowed to distinguish it is positive and negative features. The analisis of the current state of meat subcomplex was carried out and main problems of corporate enterprises – participants of corporate groups were distinguished. The role of financial analysis as a means of stating the necessity of creating of integrated corporate formations was proved.

The model of corporation in meat subcomplex was worked out, mechanisms of its functioning and management were distigwished.

Keywords: meat subcomplex, integration, integrated corporate formation, corporation, meat processing enterprise, organizational and technological factors-indicators.